

M T T H

M t Th Là m t lá th c vi t đ i d ng bí m t. Nh m gi kín n i dung mà gi a ng i g i và ng i nh n c n trao i.

M t th th ng có 2 ph n:

1. B n m t mã: Là nh ng ký t ho c hình v , tho t u có v r t khó hi u. Nh ng sau khi nghiên c u k chìa khóa, ta s tìm ra h ng gi i b ng cách i chi u nh ng đ ki n mà chìa khóa ã g i ý.

2. Chìa khóa: Là m t hình th c g i ý cho ng i đ ch tìm ra h ng gi i m t th . Chìa khóa có th là m t câu th ho c m t ký hi u nào ó b ng hình v .

Ký hi u c a chìa khóa là: O

Sau khi gi i mã xong, ta s c m t b n v n hoàn ch nh, ta g i ó là:

B ch v n: Là m t v n b n hoàn ch nh, t c là sau khi đ ch xong, ta vi t ra thành m t b c th bình th ng mà ai c ng có th c c.

M t s t chuyên môn:

– **V n b n g c (b ch v n):** n i dung c n truy n t (b n tin).

– **Khoá:** Dùng h ng đ n cách gi i.

– **Mã khoá:** chuy n b ch v n sang đ ng m t th .

– **Đ ch mã:** chuy n th sang đ ng b ch v n (quá trình đ ch mã).

Tu theo quan i m s p x p và cách s đ ng chúng ta có nhi u cách s p x p theo các h th ng m t th khác nhau.

CÁC B C SO N M T M T T H :

Khi c n so n ra m t m t th ta c n làm theo các b c sau:

B c 1: Vi t n i dung b c th (b ch v n).

– Ta ngh ra m t n i dung nào ó c n truy n t n ng i khác. Vi t ra y (chú ý các đ u thanh và đ u m) ng n g n và y ý, không dài dòng.

Bài 2: Chuyển đổi âm thanh.

– Chuyển đổi âm thanh nào đó sao cho phù hợp với trình tự của ngữ âm hiện tại.

Bài 3: Mã hoá.

– Căn cứ theo yêu cầu của Mã tin, ta lần lượt chuyển những ngữ âm của nội dung bản tin thành mã. Khi chi tiết cần thận trọng tránh bị sai sót.

Bài 4: Cho chìa khoá.

Chìa khoá phải rõ ràng, gợi ý cho người dịch để dàng tìm kiếm ngữ âm. Ngữ âm phải rõ ràng.

BẢNG CHỮ CÁI QUỐC TẾ :

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

I. Quy tắc ngữ âm:

– Cách viết đơn âm: Thay thế trực tiếp.

– Cách viết đa âm: Thêm dấu gạch nối.

Ví dụ: Ví dụ câu: Công cha như núi Thái Sơn,
Nghĩa mẹ như nước trong nguồn chảy ra.

Số vị trí là:

Coong cha nhuw nuis Thais Sown

Nghiax mej nhuw nuowecs trong nguoonf chayr ra.

II. Quy tắc:

Có 2 cách:

1. Quy tắc chuyển đổi:

Ví dụ ví dụ câu: Khi sinh hoạt.

Có thể vị trí là: t oh hnis gn n k

(jtaoh hnis gnwan xyk)

2. Quy tắc chuyển đổi:

k gn n hnis t oh

(xyk gnwan hnis jtaoh)

III. Quy tắc:

Trong lúc trò chuyện với nhau, thỉnh thoảng chúng ta vẫn thấy nói lảm nhảm hoặc nói nhảm nhí. Tuy nhiên, ta vẫn thấy những người nói chuyện một cách rõ ràng.

Ví dụ ta nghe người nào đó nói: “Ngủ thôi thì ngủ đi, đừng nói nhảm nhí”. Thoạt đầu, ta cảm thấy anh ta là người mà mình thích nghe. Nhưng khi nghe người đó nói nhảm nhí thì ra anh ta muốn nói: Ngủ thôi thì ngủ đi, đừng nói nhảm nhí.

IV. ánh v n:

cách này, yêu c u ng i d ch ph i bi t cách ánh v n gi ng nh các em h c sinh ti u h c. N u c l n lên trong lúc d ch thì s đ hình dung h n.

V. B u b uôi:

Ta ch c n b ch u và ch cu i câu. Ph n còn l i chính là n i dung b n tin.

VI. S thay ch :

ây là d ng m t th r t n gi n. Ta ch c n vi t ra 26 ch cái, r i sau ó, vi t ngay đ i v trí A là s 1, B là s 2... và Z là s 26. Sau ó d ch bình th ng b ng cách: C th y s nào thì i n ch t ng ng vào bên đ i.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Ví dụ: $\text{C} \rightarrow \text{A} = 1$

1, 23, 14 - 22, 15, 3, 19 - 8, 15, 3, 9 - 8, 1, 25.

Sẽ được dịch là: A W N V O C S H O C J H A Y

(ăn v óc học hay)

Nh v y, ng i vi t m t th có th thay i khóa. Thay vì A=1, thì ta có th cho A=2, 3... hay m t s b t k nào khác, ho c ta không dùng A mà có th dùng m t ch nào ó hay m t s nào ó.

VII. Ch thay ch :

Khác v i lo i m t th “S thay ch ” trên, lo i m t th “Ch thay ch ” s th hi n cho chúng ta th y m t b n tin toàn là nh ng ch khó hi u. T ó, ta ph i gi i khóa hi u nh ng ch ó mu n nói gì. ây, ta th v i lo i chìa khóa A=b. Tr c h t ta ph i nh p b ng đ i ây:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
b	c	d	e	f	g	H	i	j	k	l	m	n
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
o	p	q	r	s	T	U	v	w	x	y	z	a

Ví dụ: $\text{C} \rightarrow \text{A} = \text{b}$

Lippoh - offo - eeffs - usfs - fn - dipxj - ebp.

Sẽ được dịch là: KHOONG NEEN DDEER TRER

EM CHOWI DAO (không nên để trẻ em chơi dao)

Nh v y, ng i vi t m t th có th thay i khóa. Thay vì A=b, thì ta có th cho A= m t ch b t k nào khác, ho c ta không dùng A mà có th dùng m t ch nào ó c ng c.

VIII. M a r i:

Khi nhìn th y lo i m t th này, ta ch c n i theo m i tên c a khóa. ây, ch u tiên là ch C, ch th nhì theo h ng i c a khóa là ch O. Theo ó, ta s d ch c h t b n tin.

Ví dụ: Với bản tin dưới đây, nếu ta gạch thẳng những nét nghiêng vào bản tin thì ta có thể dịch một cách dễ dàng:

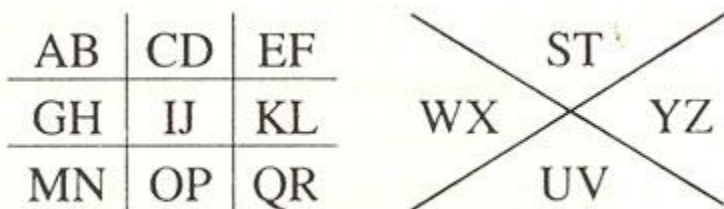
•

C	O	M	C	C	J
N	A	A	H	T	D
F	I	A	R	D	N
X	M	A	U	G	O
E	W	O	F	N	U
M	W	C	H	W	!

(Sẽ được dịch là:
CON MÀ
CẢI CHA
MẸ TRĂM
ĐƯỜNG
CON HÚ)

IX. Chu ng bờ:

ây là m t d ng m t th r t quen thu c (còn g i là m t th góc vuông – góc nh n). Tr c h t, chúng ta ph i n m rõ 2 khung c b n d i ây. C m i ô s ch a 2 ch :

V i ch n m phía bên nào thì ta ch m l ch m phía bên ó. Riêng khung chéo th 2, cách th hi n c ng ch a có s th ng nh t nhi u tài li u khác nhau. Do ó, chúng tôi li t kê ra h t cho ng i so n m t th tùy ý l a ch n l p chìa khóa cho mình. Có t t c 6 cách th hi n, ta mu n làm theo ki u nào thì t khóa theo ki u này.

Nếu cho ST = 1
UV = 2
WX = 3
YZ = 4 thì

Ở đây, chúng tôi tạm sử dụng cách thứ 4, tức là:

AB	CD	EF	WX
GH	IJ	KL	ST
MN	OP	QR	YZ

Ví dụ:

Sẽ được dịch là: MAATJ NGOTJ CHEETS RUOOIF
(Mật Ngọt Chết Ruồi)

10. HÌNH VẼ

X.M t th vi t b ng hóa ch t

Có th vi t b ng ch qu c ng th ng hay c mã hóa ho c vi t ch ng lên m t b c th thông th ng.

– M t th c b ng cách h l a

Khóa: v ng n l a ho c m t câu có liên quan n l a.

Hóa ch t dùng vi t: n c chanh, d m, phèn chua, n c ng, s a, m t ong, èn sáp, cô ca cô la, n c c hành... Lo i m t th này vi t xong khô, khi mu n c thì h trên l a.

– M t th c b ng cách nhúng n c

Khóa: hình sóng n c, ký hi u n c, H₂O, m t câu có liên quan n n c...hóa ch t dùng vi t: xà bông, huy t thanh, m x ng r ng, n c chanh, amoniac... khi c th t gi y n i trên m t n c, ch s hi n ra.

XI. M t th xé ráp

Cách s d ng: Vi t lên trên gi y r i c tr i ra cho ng i ch i ráp l i, có th vi t theo ngôn ng i n tín.

XII. T ghép:

T ghép trong ti ng vi t là m t kh i v ng ch c v k t c u, v ng âm và v ngh a, thông th ng g m 2 t I ÔI v i nhau không th tách r i ho c không th chen vào gi a nh ng t I ÔI b ng nh ng t khác. Nh v y, t I ÔI này có th g i ngh n t I ÔI kia. Ch ng h n:

nguy...s g i cho ta t nguy hi m,...

* Ví d :

M t th : V ..., c m..., ...tr ng, ...t i, ...n ng, ...cháo, ...ng n.

khóa: Bí... = M t

...M t = Bí.

B n tin c d ch là: V TR IL PT CN UC MNGAY.

XIII. T c ng – thành ng :

T c ng , thành ng , ca dao ho c nh ng câu th n i ti ng c ng là nh ng kh i v ng ch c, c nh. Ta d dàng óan ra m t ti ng nào ó b m t i trong m t câu t c ng , thành ng . v i lo i m t th này, òi h i ng i so n m t th ph i có trình khá phong phú v ki n th c v n h c.

* Ví d : M t th :

Có công mài s t có, ...nên kim

Tôi... i c y còn trong nhi u b

Ngh a m nh ...trong ngu n ch y ra

L i r ng...m nh c ng là l i chung

Trông m a trông n ng trông...trông êm

M t lòng tr c c lòng...

Có s c ng i s i á c ng thành...

Bao nhiêu t c t t c...b y nhiêu.

khóa: i n vào ch tr ng.

B n tin c d ch là: NGÀY NAY N C B C NGÀY SAU C M VÀNG.

XIV. T a :

M t th t a là m t th r t phong phú và òi h i ph i có s chính xác cao. Xu t phát t ki n th c c a binh ch ng pháo binh. T a là hình th c xác nh m t i m nào ó mà ng tr c ngang và tr c ng ã c bi t tr c. Theo ó ta t m s p x p 25 ch cái La Tinh (không tính ch Z) vào trong 25 ô chia u các c nh (m i c nh 5 ô) trong m t hình vuông l n nh tr c v d i. Khi gi i mã, ta ch c n i chi u tr c ngang và tr c ng là ta ã c n i dung c n tìm.

B ng tra

	1	2	3	4	5
A	A	B	C	D	E
B	F	G	H	I	J
C	K	L	M	N	O
D	P	Q	R	S	T

E	U	V	W	X	Y
---	---	---	---	---	---

* Ví dụ :

M t th : A1-C4-B3/ A5-C3/ C4-B3-E1-E3/ D5-B3-A5-A5-D3/ D5-A1-E5/ A3-B3-A1-A1-C4.

:A = 5; E = Y

B n tin c d ch là: ANH EM NHUW THEER TAY CHAAN (Anh em nh th tay chân).

Tìm M T TH :

Sau đây là 1 số lưu ý khi tìm m t th

1. B t c l m t th nào c gi u c ng ph i có l d u hi u h ng d n. Nó có th là hình v , có th là m t v n b n.
2. Tr c khi tìm th y m t th ta ph i luôn bình t nh và cao c nh giác, c k các d u hi u:

+ H ng M t Th và kho ng cách M t Th .

+ ng quan sát xem v trí ó có gì khác th ng hay c bi t không r i sau

ó hãy ti n n n i mình ngh là n i t M t Th .

3. M t th có th là b t c th gi nh lá cây, s i,.....

4. Nh nhàng tìm ki m c n th n, hãy luôn nh tìm m t th ph i tìm b ng trí ch không b ng s c, cho nên ph i l u ý nh ng d u hi u b t th ng, c bi t.

CÁCH GI I M T TH

1. Ph i h t s c bình t nh
2. T tin nh ng không c ch quan
3. Nghiê n c u khóa gi i th t k
4. t các gi thi t và l n l t gi i quy t
5. i v i vi c gi i m t th trong trò ch i l n, ta nên sao y b n chính và chia thành nhi u nhóm nh d ch. Nh th , ta s t n d ng c h t s thông minh c a m i ng i trong i. Tránh tình tr ng xúm l i, ch m u vào tranh dành xem m t t gi y r i k t qu không i t i âu, mà d làm rách t gi y m t th c a chúng ta n a.
6. Cu i cùng, n u d ch xong, ta vi t l i b n b ch v n cho th t rõ ràng, s ch s và y ý ng h a.

M t s m o gi i m t th ch thay ch , s thay ch

Anh c quy c thành N

Em c quy c thành M

M , má c quy c thành U

T c quy c thành T

B c quy c thành B

D c quy c thành D

c quy c thành

KH c quy c thành KH

K,T c quy c thành K, T

H c quy c thành H

X c quy c thành X

M t tr i, m t tr ng tròn, qu tr ng gà, qu bóng... O

Tò tí te hình t ng c a ch K (-.-)

Tò tò tò te tí hình t ng c a s 9 (- - - - .)

C c! C c! C c hình t ng c a ch S (...)
Thùng! Thùng! Thùng hình t ng c a ch O (---)

XV. Vòng xoay m t th

Xem hình m u phía d i. V , c t ra và g n l i thành 3 ng tròn ng tâm, khi xoay c là tác ph m ã hoàn thành

